

A Fővárosi Ítéltábla a Dr. Mester Csaba ügyvéd által képviselt **felperes neve** (felperes címe) felperesnek a Machács és Társai Ügyvédi Iroda által képviselt alperes neve (alperes címe) alperes ellen szerződés teljesítése iránt indult perében a Budapest Környéki Törvényszék 2013. november 5. napján kelt 22.P.25.114/2008/89. számú ítélete ellen a felperes részéről 91. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 50.000 (ötvenezer) Ft + áfa ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltséget.

A le nem rótt 580.800 (ötszáznyolcvanezer-nyolcszáz) Ft fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest 7.260.000 Ft és ezen összeg után 2007. november 22-től a törvényes mértékű késedelmi kamat megfizetésére elsődlegesen vállalkozói díj, másodlagosan jogalap nélküli gazdagodás címén.

Tényként adta elő, hogy az alperessel vállalkozási szerződést kötött ároktisztítási munka végzésére. A vállalkozói díj mértékét 25.000 Ft/elszállított m³ + áfa összegben határozták meg. A megállapodásukat később - visszadátumozva - írásba foglalták. Az okirat tartalmazta, hogy a maximális beruházási költség bruttó 1.200.000 Ft, a szerződésnek ez a része azonban érvénytelen. A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (rég. Ptk.) 210. §-ának (1) bekezdése alapján azt megítélés, tévedésbe ejtés címén támadta hivatkozva arra, hogy az alperes a megállapodás megkötésekor már tudatában volt annak, hogy a később írásba foglalt szerződés alapján csak bruttó 1.200.000 Ft-ig kíván teljesíteni. Másodlagosan állította, hogy a szerződésnek a beruházás maximális költségére vonatkozó része színlelt, mert ténylegesen a megállapodás azt tartalmazta, hogy az alperes adott évi keretéből az 1.200.000 Ft kerül kifizetésre, és a következő év elején fizeti ki a munka további részét. Arra az esetre, ha a bíróság az írásba foglaltak szerint állapítaná meg a szerződés tartalmát, a rég. Ptk. 361. §-ának (1) bekezdése alapján kérte az alperes marasztalását, mert álláspontja szerint az 1.200.000 Ft-ot meghaladó mértékben kitermelt többlettel jogalap nélkül

gazdagodott.

Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Állította, hogy az írásba foglaltak szerint jött létre a felek között szerződés az okiratban megjelölt napon. Szóbeli megállapodást nem kötöttek, erre nem is lett volna lehetőség, mert a Magyar Köztársaság 2007. évi költségvetéséről szóló 2006. évi CXXVII. törvény 93. § (3) bekezdésének c) pontja értelmében kizárólag közbeszerzési eljárás lefolytatásával lehetett volna a felperes által követelt 8.4460.000 Ft-ra vonatkozóan kötelezettséget vállalni. A jogalap nélküli gazdagodás címén előterjesztett kereset pedig azért nem alapos, mert a jogviszonyukat a létrejött szerződés rendezte. Állította azt is, hogy az alperes nem a megállapodásban foglaltaknak megfelelően ároktisztítást, hanem medermélyítést végzett azzal a céllal, hogy minél magasabb vállalkozói díjhoz jusson. Vitatta még, hogy a keresetben megjelölt mennyiséget ténylegesen kitermelte.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperes részére 15 napon belül 461.000 Ft perköltséget. Megállapította, hogy a le nem rótt illetéket az állam viseli.

Tényként rögzítette, hogy a felek között 2007. október 19-én vállalkozási szerződés jött létre ároktisztítási munkákra a megjelölt területen. A vállalkozói díj mértéke 25.000 Ft/elszállított m³ + áfa volt azzal, hogy a maximális beruházási költség bruttó 1.200.000 Ft. Az alperes a szerződés megkötését megelőzően több vállalkozótól kért ajánlatot és az alperestől származó legkedvezőbbet fogadta el. Az alperesi ajánlat szerint a 25.000 Ft/m³-re vonatkozó összeg magában foglalja a patak kitisztítását, a tisztítás eredményeképpen képződött mennyiség felhordását és konténerbe rakodását. Az ároktisztítás kézi és gépi erővel történik. A felperes a munkát 2007. október 19-én kezdte meg, építési naplót vezetett, amelyet az alperes ellenőrzött. Ez nem tartalmazta méterben az elvégzett munkát, továbbá m³-ben sem a kitermelt mennyiséget. A napló bejegyzése szerint 2007. október 30-án négy konténer került elszállításra, amely az első szállítás volt. Az október 31-ei bejegyzés szerint a gépi tisztítás a folyásszint alatt történt, ezért a megrendelő képviselője a felhalmozott iszap elszállítását és a munkavégzést leállította. Ettől kezdve a naplóbejegyzés szerint a szállítás nem konténerrel történik, a felrakás géppel lesz elvégezve. November 2-án öt, november 8-án hat, november 9-én két fordulóval 20-20 m³ került elszállításra. November 16-án a felperes bejegyezte, hogy az átadott menetlevélen feltüntetett mennyiséget nem fogadja el. Az alperes 282 m³-ről és 8.460.000 Ft-ról kiállított számlát átvette. Ténylegesen a szerződésben rögzített 1.200.000 Ft-ot fizette ki.

Az elsőfokú bíróság jogi indokolásában a régi Ptk. 389. §-a és a Pp. 164. §-ának (1) bekezdése alapján rögzítette, hogy a felperest terhelte annak bizonyítása, hogy mi volt az alperessel kötött szerződés tartalma, továbbá az alperes tévedésbe ejtette, illetőleg a szerződés színlelt. Nem tudta bizonyítani azt az állítását, hogy az írásbeli szerződést megelőzően szóbeli szerződést kötöttek. Maga sem tudta meghatározni pontosan, hogy ez mikor jött létre. A meghallgatott tanúk, mind az érdekkörébe tartozó személyek, a munkavállalói, illetve hozzátartozói voltak, a munkavégzés

mikéntjére tettek elsődlegesen nyilatkozatot. **V-né D. E.**, ifj. **V. F.**, **V. S.** és **V. F.** né tanúvallomását értékelve az elsőfokú bíróság rámutatott, hogy nem voltak jelen az alperesi intézményvezető irodájában, megbeszéléseken nem vettek részt, információikat kizárólag a felperestől szerezték. Ifj. **V. F.** - a felperes fia - pedig érdektelen tanúnak nem tekinthető.

A régi Ptk. 207. §-ának (6) bekezdése alapján nem látta megalapozottnak az 1.200.000 Ft-os kikötés színleltségére vonatkozó állítást sem. Utalt rá, hogy amennyiben a vállalkozói díj a felperes által megjelölt mértékű, valóban közbeszerzés hatálya alá esett volna. Költségvetési szerv olyan szerződést nem köthet, amely alapján a szolgáltatás értékét előre meghatározni nem lehet. A felperes árajánlata a szolgáltatás értékét nem tartalmazta, csupán a köbméterenkénti 25.000 Ft-os vállalkozói díjra vonatkozott. Az alperes az írásbeli szerződésbe a túlszámlázás elkerülése érdekében is belefoglalta a maximális beruházási költséget, erre a költségvetési törvény előírása miatt szükség volt. A felperesnek nem sikerült bizonyítania, hogy az alperesnek szándékában állt magasabb összeget is kifizetnie. Amennyiben ezzel kapcsolatos várakozása, reménye volt, az a régi Ptk. 207. §-ának (5) bekezdése értelmében nem értékelhető.

A régi Ptk. 361. §-a szerint a jogalap nélküli gazdagodás megállapítására akkor van jogi lehetőség, hogyha a vagyoni előny kimutatható, az előny megszerzése jogalap nélkül történt és az előnyhöz a kötelezett más rovására jutott. A felperes kötelezettsége a szerződésben meghatározott területen a patakmeder tisztítása volt. Az elsőfokú bíróság elfogadta a kirendelt szakértőnek azt az álláspontját, hogy a 282 m³ számlázott mennyiség és a szerződés szerint számítható 78 m³ közötti különbség abból adódik, hogy a felperes nem tisztította, hanem túlszedte és megmélyítette a medret. 2007. november 6-án a patak tisztításának szakszerűségével kapcsolatban készült jegyzőkönyvben rögzített megállapítások figyelembe vételével a szakértő azt a következtetést vonta le, hogy 155 m³-t tehetett ki a túlszedés miatti többlet föld mennyiség, amelynek az elszállításával az alperesnek kára keletkezett. A felperes medermélyítése károsan befolyásolta a patak hidraulikai jellemzőit, a medermélyítéssel pedig nem gazdagította az alperest. A tisztítási feladatból származó kitermelt iszap mennyisége összesen 60-70 m³ lehetett, ehhez jött még a lekaszált zöld tömeg, amely 10-15 laza m³-nél többre nem becsülhető. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság a jogalap nélküli gazdagodás címén előterjesztett keresetet sem látta megállapíthatónak. Utalt rá, hogy az újabb szakértő kirendelésére vonatkozó felperesi indítványt elutasította, mert a szakvéleményt aggálytalannak találta.

Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben elsődlegesen kérte annak megváltoztatását és az alperesnek a kereset szerint történő marasztalását, másodlagosan a Pp. 252. §-ának (3) bekezdésére hivatkozva a hatályon kívül helyezését.

Kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság megalapozatlanul állapította meg, hogy a szóbeli szerződés létrejöttét nem bizonyította. Utalt rá, hogy 15 tanút jelölt meg, akiknek a meghallgatására nem került sor maradéktalanul. A megjelölt tanúkkal közösen dolgozott, ennek tudható be, hogy az érdekköréből kerültek ki. Az elsőfokú

bíróság a tanúvallomásokot nem találta meggyőzőnek, mégsem oktatta ki a bizonyítási kötelezettségre vonatkozóan és nem szólította fel további bizonyítási indítvány előterjesztésére.

V. F.né tanúvallomása lehet, hogy ellentmondásos, de ez idős korának és az alacsony iskolai végzettségének tudható be. Az az állítása, hogy amikor a papírokat megkapták, még nem dolgoztak, a pályázati árajánlatra vonatkozott.

A kirendelt szakértő szakvéleménye szubjektív véleményt és jogi kioktatást tartalmaz, nem felel meg a szakvélemény kritériumainak, a 2005. évi XLVII. törvényben és a 31/2008.(XII.31.) IRM rendeletben foglaltaknak. A szakértő nem alkalmazott tudományos módszereket, csak olyan területeket vizsgált, ahol a legkeskenyebb a perbeli patak szélessége. A véleménye szakmai, tudományos érvekkel nincs alátámasztva.

A szóban létrejött megállapodáshoz kötötten többszörösét végezte el annak a munkának, amit a színlelt írásbeli megállapodás tartalmaz. Mindvégig jelen volt az alperes szakképesítéssel rendelkező műszaki ellenőre, aki felügyelte és ellenőrizte a tevékenységét. Ezt igazolja, hogy az építési naplót mindig aláírta, továbbá a kitermelt iszapot elszállította. Amennyiben hibásan teljesített volna, a műszaki ellenőrnek ezt az építési naplóban kellett volna jeleznie, hibás teljesítést, károkozást azonban nem jegyzett nemcsak a munkálatok elvégzése alatt, hanem azt követően sem. A régi Ptk. 307. §-ának (1) bekezdésében foglaltak szerint az alperesnek a kifogását a hiba felfedezése után a lehető legrövidebb időn belül közölnie kellett volna, ezt azonban csak a perben tette meg évekkel a munkavégzést követően. Ilyen módon a szakértő sem tudja megállapítani, hogy ténylegesen történt-e hibás teljesítés, illetőleg károkozás.

A műszaki ellenőr azt sem jelezte, hogy a kikötött maximalizált mennyiséget már kitermelte, így további munkavégzésre nincs szükség. Mindezen tények azt bizonyítják, hogy az írásbeli szerződés színlelt volt és a felek között a szóbeli megállapodás volt érvényben. Amennyiben az nem lenne érvényes, az alperes jogalap nélkül gazdagodott.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult annak helyes indokai alapján.

Az elsőfokú ítéletnek jogerőre emelkedett rendelkezése nem volt, ezért azt az ítéltábla teljes terjedelmében vizsgálta felül.

A fellebbezés nem alapos.

A felperes fellebbezése hatályon kívül helyezésre is irányult a Pp. 252. §-ának (3) bekezdésére hivatkozással. Az ítéltábla elsődlegesen ezt az indítványt vizsgálta figyelemmel arra, hogy annak megalapozottsága az elsőfokú ítélet érdemi felülbírálatát kizárná. A Pp. 252. §-ának (3) bekezdése alapján az elsőfokú ítélet akkor helyezhető hatályon kívül, ha a bizonyítási eljárásnak nagy terjedelmű vagy teljes megismétlése, illetőleg kiegészítése szükséges. Az elsőfokú eljárás irataiból megállapítható, hogy a felperes a fellebbezésben hivatkozott tanúbizonyítási indítványát csak három személy - V. R., B. V. és V-né D. E. - vonatkozásában

tartotta fenn (62. sorszámú előkészítő irat), **V. R.** és **V-né D. E.** meghallgatása után pedig úgy nyilatkozott, hogy **B. V.** meghallgatására vonatkozó indítványát visszavonja (66. sorszámú jegyzőkönyv 7. oldal). A felperesi képviselő nem támasztotta alá semmivel azt a másodfokú tárgyaláson tett állítását, hogy az elsőfokú bíróság pressziója hatására tette meg a fenti nyilatkozatokat, ezért ezen hivatkozását az ítélet tábla nem tudta figyelembe venni. A felperesnek mellőzött tanúbizonyítási indítványa tehát nem volt, a később kifejtett indokokra tekintettel pedig újabb szakértő kirendelése nem volt indokolt. További bizonyítási eljárásra így nem volt szükség, ezért a Pp. 252. §-ának (3) bekezdése alapján az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére irányuló kérelem nem alapos.

A felperes a fellebbezésében arra is hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság nem tett eleget tájékoztatási kötelezettségének, illetve nem szólította fel további bizonyítási indítvány előterjesztésére. Ezzel szemben a felek több alkalommal is tájékoztatást kaptak a bizonyítandó tényekkel kapcsolatosan, így a 6., a 13. és a 18. sorszámú jegyzőkönyvben. A bizonyítékokat pedig a bíróságnak az érdemi határozatában kell értékelnie, ezért nem kell a feleket további bizonyítási indítvány előterjesztésére felhívnia, ha a foganatosított bizonyítást nem tartja elégségesnek. Az elsőfokú bíróság ebből következően eljárási szabálysértést nem követett el, ezért a Pp. 252. §-ának (2) bekezdése sem szolgálhat az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésének alapjául. Minderre tekintettel az ítélet tábla az elsőfokú ítéletet érdemben vizsgálta.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, érdemi döntésével és lényegében annak indokaival a másodfokú bíróság egyetért.

A felperes a keresetét elsődlegesen a régi Ptk. 389. §-a alapján vállalkozói díj címén, másodlagosan a régi Ptk. 361. §-a szerint jogalap nélküli gazdagodás megtérítése címén terjesztette elő. Az elsődleges jogcím körében hivatkozott arra, hogy az írásba foglalt szerződésnek az a része, mely szerint legfeljebb 1.200.000 Ft vállalkozói díjra jogosult, érvénytelen. Az érvénytelenség okaként a másodfokú eljárásban már csak a színleltséget jelölte meg. Az elsőfokú bíróság a Pp. 206. §-ában foglaltaknak megfelelően mérlegelve a tanúvallomásokat helyesen állapította meg, hogy a nem vitásan aláírt okiratban foglaltakkal szemben a felperes nem tudta bizonyítani, hogy az alperesnek szándékában állt az 1.200.000 Ft-nál magasabb összeget is kifizetni.

A felperes által meghallgatni kért tanúk közül **L. O.** elmondta, hogy a szerződéskötésnél nem volt jelen, a felperestől sem hallotta, hogy miben állapodtak meg a felek, ezzel nem is foglalkozott (22. sorszámú jegyzőkönyv 4. oldal). **V. S.** szintén úgy nyilatkozott, hogy a szerződésnél nem volt jelen, annak tartalmáról nem tud senkitől, a konkrét tartalmát nem ismeri (36. sorszámú jegyzőkönyv 2-3. oldal). Előadta, hogy tudomása szerint nem volt írásbeli megállapodás, mert jelen volt, amikor a felperes és a fia tárgyaltak egy ősz úrral, aki azt mondta, hogy álljanak neki a munkának és a munka végén pedig majd megcsinálják a szerződést (61. sorszámú jegyzőkönyv 5. oldal). Ennek azonban ellentmond ifj. **V. F.** tanúvallomása, mely szerint az ajánlat elfogadása után az édesapja ment be az intézménybe, és ő beszélte meg a megrendelést továbbá azt, hogy mikor kell elkezdeni a munkát.

Amikor leállították és behívták őket, akkor ment be ő is az anyagiak megbeszélése miatt (45. sorszámú jegyzőkönyv 5. oldal). A tanú tehát a munka megkezdése előtt nem lehetett jelen a felperes és a fia „ősz úrral” folytatott megbeszélésén. V. F.né, a felperes házastársa azt mondta, hogy nem tudja, miben egyeztek meg a felek, mert ez „férfi dolog”. V-né D. E. nem volt jelen a szóbeli szerződés megkötésekor. V. R. is azt mondta, nem tud arról, milyen megállapodás jött létre a felek között. Mindezek alapján egyértelműen megállapítható, hogy a tanúvallomások nem közvetlen tapasztaláson alapultak, így nem bizonyították kétséget kizáróan a felperes azon állítását, hogy az alperes nem kívánta maximalizálni az írásba foglalt szerződésnek megfelelően a vállalkozói díj összegét.

A kereset elbírálásakor tehát abból kellett kiindulni, hogy a felek közötti szerződés az írásba foglaltaknak megfelelő tartalommal jött létre. Ezt támasztja alá V-né D. E. tanúvallomása is, mely szerint 2006-ban „ugyanazt a Sulák patakot csinálta, mint a felperes”, annak tisztítását vállalta, és a vállalkozói díj bruttó 1.250.000 Ft volt, vagyis lényegében megfelelt a perbeli esetben írásba foglalt maximális vállalkozói díjnak.

A felperes keresete ténybeli alapjaként azt adta elő, hogy a szerződésnek megfelelően, az ároktisztítás körében termelte ki a megjelölt mennyiségű iszapot, a követelését másodlagosan azonban jogalap nélküli gazdagodás megtérítése címén is előterjesztette. A XXXII. számú Polgári Elvi Döntés részletesen kifejti, hogy ha a vállalkozó a szerződés kereteit meghaladó szolgáltatást is nyújtott a megrendelő részére, e szolgáltatás tekintetében a felek közötti jogviszony a megbízás nélküli ügyvitel szabályainak a megfelelő alkalmazásával rendezhető a régi Ptk. 484. §-a alapján. Erre tekintettel vizsgálni kell, hogy a szolgáltatás az eset összes körülményeire tekintettel helyénvaló volt-e, vagyis megfelelt-e a megrendelő érdekének és feltehető akaratának. Ha igen, a vállalkozó jogszerű igényt tarthat e szolgáltatás megfelelő ellenértékére, ha nem, a jogalap nélküli gazdagodás szabályai szerint követelhet megtérítést {rég Ptk. 486. § (2)-(3) bekezdés}. A felek, illetőleg az általuk meghallgatni kért tanúk ellentmondó nyilatkozataira tekintettel nem lehetett kétséget kizáró bizonyossággal megállapítani a perben, hogy a szerződésben megjelölt ároktisztítás alatt mit értek a felek. Az építési napló nem támasztja alá a felperes állítását, mely szerint az alperes képviselője naponta ellenőrizte és így jóváhagyta a munkavégzést. A felperes ugyanis az építési napló szerint 2007. október 19-től 24-ig, 26-tól 31-ig mindennap, ezt követően november 2-án, majd november 5-től 11-ig minden nap dolgozott. Ehhez képest az alperes képviselőjének az aláírása csak az október 24., 30., 31., november 2., 8., 9., 11. napokon tett bejegyzések alatt szerepel. Október 31-én pedig a munkát kifejezetten leállította, amiből arra lehet következtetni, hogy a szerződésben foglaltakkal szemben az alperes a tisztítást meghaladó tevékenységet végzett. A kirendelt szakértő ugyanakkor egyértelműen megállapította, hogy a felperes munkája a Sulák patak tekintetében inkább kárt okozott, amelyet a patak öngyógyítással hozott helyre. Ez a munka így a megrendelő érdekének és feltehető akaratának nyilvánvalóan nem felelt meg, abból vagyoni előnye sem származott, ezért a régi Ptk. 361. §-ának (1) bekezdése értelmében a jogalap nélküli gazdagodás szabálya szerint sem kötelezhető megtérítésre. Ebben a körben a

szakértői vélemény kifejezetten szakmai megállapításokat tartalmaz, amelyeket a szakértő a helyszíni szemle, illetőleg az ott folytatott mérések alapján tett meg. A felperes a szakvélemény érintett részében foglaltakat önmagában a saját előadása által nem tette aggályossá, ezért újabb szakértő kirendelése nem volt indokolt.

Mindezek alapján az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A Pp. 78. §-ának (1) bekezdése szerint kötelezte az eredménytelenül fellebbező felperest az alperes részére a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. §-ának (2) és (5)-(6) bekezdése alapján megállapított ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltség megfizetésére. Az ítéletábra az ügyvédi munkadíj összegét a másodfokú eljárás kisebb munkaterhére, továbbá arra tekintettel mérsékelte, hogy az alperes képviselője a tárgyaláson nem jelent meg és csak egy rövid fellebbezési ellenkérelmet terjesztett elő.

A 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 14. §-a alapján a felperes személyes költségmentessége folytán le nem rótt fellebbezési illetéket az állam viseli.

Budapest 2014. július 2.

. Pestovics Ilona s.k.

a tanács elnöke

. Sándor Ottó s.k.

s.k.

előadó bíró

Takácsné dr. Kükáló Judit

bíró

A kiadmány hitelül:
tisztviselő